

Nee, het is niet wat je denkt, geen zaak van 500 jaar geleden. Ook geen verhaal van de bokkenrijders, maar een historie van slechts zo'n 80 jaar oud!

Het verhaal van de heks van Merkelbeek speelde zich af een aantal jaren voor de Tweede Wereldoorlog.

Ferdinand Buijzen was een weduwnaar; hij had een huishoudster in dienst, Maria Clara van Helden. Bij hem in huis woonde ook de zuster van zijn overleden vrouw, Dina Senden. Zij was zelf ook weduwe.

Hier volgt het verslag :

DE MOORD

Het was 22 november van het jaar 1936. Het dorp Merkelbeek vierde kermis, en tegen zes uur 's avonds werd er op de deur gebonsd bij de burens van Ferdinand Buijzen. Ferdinand woonde op een boerderijtje, dat ter plaatse bekend was als Het Veugelke. Voor de deur stond Ferdinands huishoudster, de 64-jarige Maria Clara van Helden, geboren Schoffelen. Ze was afkomstig uit Stevensweert, maar had de Belgische nationaliteit. Ze verklaarde dat er een indringer in huis was. De burens gingen kijken en vonden in de benedenkamer de 73-jarige Dina Senden. Ze was vermoord, haar schedel was ingeslagen. In de slaapkamer boven vond men de 71-jarige Ferdinand Buijzen, zwager van de vermoorde Dina Senden, zijn keel was doorgesneden. De burens waarschuwden de politie en deze schakelde op haar beurt weer de marechaussee van Brunssum in. Deze zaak was voor de veldwachter van Merkelbeek een maatje te groot.

ONDERZOEK

De huishoudster verklaarde : "Toen Dina naar de kerk was ben ik naar de bus gegaan, en wel die van Brunssum naar Geleen, om aldaar familie te bezoeken. Bij de bushalte merkte ik echter dat ik de beurs was vergeten, en ben teruggedaan naar het Veugelke. Toen ik weer bij de deur aankwam ben ik overvallen door een manspersoon, die me met een revolver en een mes achterna zat. Ik ben toen naar de zolder gevlucht en kon daar niet weg omdat de kerel onder aan de trap de wacht hield." Het is de onbekende man die volgens de huishoudster de moorden gepleegd heeft. Voor de politie was er echter voldoende aanleiding de huishoudster te arresteren. Wat bleek? De vrouw was weliswaar naar de bus gegaan, maar ze was terug voordat Dina uit de kerk was. Bij de arrestatie hield men ook rekening met de vele diefstallen die regelmatig op het Veugelke gepleegd werden. Telkens was er een onbekende dader en de diefstallen vonden alleen maar plaats als de huishoudster aanwezig was. De lijken van de vermoorden zijn die zondagnacht en ook maandagmorgen, hangende het onderzoek, blijven liggen in de toestand waarin ze werden aangetroffen.

PROCES

Op 22 maart 1937 stond de huishoudster terecht voor de rechtbank van Maastricht. Een grote menigte mensen uit Merkelbeek en Brunssum wilde dit proces bijwonen, en in alle vroegte stonden

ze te wachten om toegelaten te worden tot de rechtszitting. Het liep storm en de publieke tribune was meteen vol toen om half tien de deuren openden.

Even later werd het stil toen de verdachte de rechtszaal werd binnen geleid door twee marechaussees. De vrouw had inmiddels, in de vier verstreken maanden, de bijnaam heks van Merkelbeek gekregen. Ze keek niet op, maar staarde voor zich uit en stond kaarsrecht voor haar rechter. Een twaalfstal levende getuigen werden gehoord en de materialen van het onderzoek lagen uitgestald op een tafel : Engelse sleutel en de schedel van de arme Dina zelf.

Terwijl de getuigen voor de rechter verschenen en een voor een hun bevindingen vertelden zat de heks ineengedoken in het beklagden bankje. Alleen op momenten dat ze meende dat de waarheid niet verteld werd, sprong ze op en riep : "je liegt".

Tijdens de hele zitting hield ze voet bij stuk. Er zou een indringer geweest zijn die haar leven voor een rijksdaalder (f 2.50, waarde van toen ca. 50 €) had gespaard.

Alle getuigenissen waren echter tegen haar. De bewijzen stapelden zich steeds hoger op. Funest voor haar was een brief die ze vanuit de gevangenis had geschreven; hierin bekende ze in feite haar daad : "Jullie zullen wel vernomen hebben van de lelijke misdaad die ik bedreven heb. Ik heb twee mensen van het leven beroofd." Van de betreffende brief naar haar familie in Susteren wist ze zich echter niets meer te herinneren.

Officier van justitie Mr. Dautzenberg eiste 15 jaar voor deze dubbele moord. De verdediging klampte zich vast aan twee zwakke punten die een onmiddellijk schuldig in de weg stonden, namelijk het motief voor de moord en de tijd waarin de huishoudster het gedaan zou hebben.

Uitspraak volgde op 5 april, de rechtbank achtte het de verdachte ten laste gelegde bewezen en Maria Clara van Helden werd voor dubbelde doodslag met de dood tot gevolg, volgens de eis, veroordeeld tot 15 jaar gevangenisstraf. Terwijl de heks van Merkelbeek de rechtszaal werd uitgeleid riep ze nog dat ze alles nog wel eens zou vertellen, maar dan niet tussen zoveel publiek...

OVERLIJDEN

De heks van Merkelbeek is op 9 oktober 1943 in het rijkskrankzinnigengesticht Landgoed de grote Beek op 71 jarige leeftijd overleden.

GRAFKRUISEN OP KERKHOF MERKELBEEK

De heer Buizen en mevrouw Senden werden begraven op het kerkhof boven in Merkelbeek. Na het verstrijken van de grafrechten en ruiming van de graven, waarschijnlijk ergens eind zestiger jaren, werden de mooie gietijzeren kruizen "gered" door wethouder Rademakers. Ze stonden zo jarenlang achter in zijn schuur.

Zijn schoonzoon heeft ze omstreeks 2010, na een opknapbeurt, laten plaatsen tegen de Noordmuur van de kleine St. - Clemenskerk op de Kling, en daar hebben ze drie jaar gestaan. Bij de restauratie van de kerk in 2013 zijn ze vrij ruw (!) door de Monumentendienst verwijderd en kwamen ze in het gemeentelijk depot van Brunssum terecht.

Op verzoek van enige vasthoudende vrijwilligers werden ze herplaatst en na een volledige restauratie in het najaar van 2014 op de huidige plek terecht gekomen.

Op deze zonnige plaats kunnen de slachtoffers van deze waarschijnlijke crime passionelle nog steeds herdacht worden, alhoewel alleen hun kruisen nog getuigen van deze historie.

Bronnen :

Jaarboek 1995, de Veersjprunk, pag. 15, J.Bloebaum
Mondelinge interviews met Merkelbekenaren
Diverse internetbronnen.

Gerechtshof v. Oostenrijk

Kamer van Straffen

Vol. 1: 9572.

Partikel 1: 188.

MARIA CLARA VAN HELDEN

Appel Rechtsbank Oostenrijk

Gedekreet

Verdacht van: Doodslag & Gijpeling?

Vaagkomen. 22 April 1937

Bekendmaking Brussel, 21 JUNI 1937 900 uur

Verdediger H. van der Kroon

Getuigen rol

Mitspraak op. 5 juni 1937

Davatie

X